

INFORMOLOGIJA. JOS RYŠIAI IR SĄVEIKA SU DOKUMENTACIJOS MOKSLU IR INFORMATIKA

Ona Voverienė

Informologija – tai naujas informacijos mokslo raidos etapas, perimantis iš savo pirmtakų – dokumentacijos mokslo ir informatikos – svarbiausius jų teorinius laimėjimus: susiformavusių sąvokų sistemą, dėsnius ir dėsningumus, tyrinėjimo metodus ir t. t., pradedantis plėtotis naujų visuomeninės praktikos poreikių ir naujos teorinės paradigmos kontekste.

Bet kuriai mokslo šakai atsirasti būtinos dvi sąlygos:

- objektyvūs visuomeninės praktikos poreikiai – praktinės prielaidos;

- atitinkamos pačios mokslo raidos prielaidos – teorinės prielaidos, atsirandančios susikūrus naujai praktinės veiklos sričiai, kurios pažintinių poreikių tenkinti ir problemų spręsti nesugeba jau egzistuojančios jai artimos mokslo šakos [3].

Praktinės ir teorinės prielaidos informacijos mokslui susiformavo atsiradus eksperimentiniam mokslui ir pirmosioms institucinėms profesionalaus mokslo įstaigoms, visų pirma Paryžiaus akademijai (1636 m.), pradėjusiai leisti pirmąjį pasaulyje valstybės finansuojamą mokslinį referatinį žurnalą „Le Journal des Scavants“ (1665 m.). Šio žurnalo pagrindinis uždavinys – „skatinti laiko neturinčius mokslininkus sistemingai skaityti rengiant jiems išleistų knygų referatus, patenkinti mokslininkų smalsumą be didelių išlaidų“ [4]. Matyt, knygos tuo metu buvo brangios. Vėliau, jau XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje P. Otle ir H. Lafonteno dėka informacinė praktika įgavo teorinį pagrindą ir dokumentacijos mokslo pavadinimą. Uždavinys liko tas pats – tobulinti mokslininkų ir specialistų informacinį aptarnavimą, gerinant referato struktūrą ir jo sudarymo metodiką, „kad žmogus, neturintis laiko skaityti pirminį šaltinį, galėtų sekti žinias apie mokslo vystymąsi“ [5].

Dokumentalistai pirmieji pagrindė būtinybę mechanizuoti ir automatizuoti informacinius procesus siekiant informacinio aptarnavimo operatyvumo, svajojo apie pasaulio mokslo enciklopedijos sukūrimą.

Dokumentalistikos mokslo kontekste susiformavo pirmosios informacijos mokslo sąvokos – dokumentas, šaltinis, dokumentalistas, atskleistas pirmasis mokslinės informacijos išsisklaidymo (Bredfordo) dėsnis (1934 m.).

1936 metais Tarptautinėje dokumentacijos federacijos programoje prioritetą suteikus signalinei referato funkcijai (ir paneigus P. Otle siūlomą informacinę–pažintinę referato funkciją), dokumentacijos mokslas buvo sutapatintas su bibliografijos mokslu ir Vakaruose plėtėsi dokumentacijos, o Rytuose – bibliografijos mokslo pavadinimu.

XX a. viduryje, prasidėjus mokslo ir technikos revoliucijai, mokslinė informacinė veikla susiformavo į savarankišką šaką ir mokslo tiriamojo darbo rūšį. Jai pažinti buvo iškelti nauji uždaviniai ir problemos, kurioms spręsti jau nebepakako praktinių ir organizacinių metodų ir priemonių, o prireikė išsamiai moksliškai pagrįstų teorinių sprendimų. Šiuo informacijos mokslo raidos etapu susiformavo nauja mokslinė disciplina, pavadinta informatika (informacija plius automatizacija). Jos pagrindinis tikslas išliko toks pat kaip ir dokumentacijos mokslo kontekste – tobulinti mokslininkų ir specialistų informacinį aptarnavimą. Tačiau paradigma pasikeitė. Pagrindinis dokumentacijos mokslo akcentas skirtas referato kokybei ir referavimo metodikai, o pagrindiniais informatikos tyrimo objektais tapo mokslinė informacija ir mokslinė informacinė veikla, jos teorija, metodika, istorija ir organizavimas.

Nuo 1966 metų informatikos tyrimų programoje daugiausia dėmesio skirta informacinių procesų automatizavimui. Šalia šios pagrindinės informatikos tyrimų krypties nemažai dėmesio skirta informacijos vartotojų poreikiams tirti, informacinio aptarnavimo formoms ir metodams tobulinti, jo efektyvumui vertinti, informatikos teorijai kurti. Mokslinės literatūros referavimui rodyta nedaug dėmesio. Tarsi savaime informatyvaus referavimo metodika buvo perimta iš dokumentacijos mokslo ir daugelis mokslo šakų referatinių žurnalų publikavo informatyvius pažintinius referatus. Be to, referatinio žurnalo kokybė buvo vertinama priklausomai nuo to, kiek jis publikavo informatyvių referatų: kuo daugiau jame informatyvių referatų, tuo aukštesnė referatinio žurnalo kokybė.

Informatika, perėmusi dokumentacijos mokslo sukurtą sąvokų sistemą ir Bredfordo dėsnį ir pradėjusi intensyviai plėtotis nuo 1948 metų, apsiribojo moksline informacija ir moksline informacine veikla. Tuo metu, mokslinės techninės revoliucijos sąlygomis, tai atrodė teisinga, atitiko visuomeninius praktikos poreikius. Teorijoje toks apsiribojimas nuo kitų informacijos rūšių irgi atrodė teisingas, koncentravo mokslininkų mintį svarbiausioms to meto informatikos problemoms spręsti, jos teoriniams pamatams kurti.

Mokslinė disciplina mokslų sistemoje piliėtines teises įgyja, kai susiformuoja pagrindinių jos sąvokų sistema, kai pavyksta atskleisti objektyvius jos raidos dėsnius ir dėsningumus arba labai svarbias jos tyrimo objektų savybes, suformuoti specialius jos tyrimų metodus ir sukurti darnią jos tyrimo objektų, metodų ir filosofinių bei bendrųjų mokslinių principų sistemą, padedančią paaiškinti daugelį jos reiškinių ir procesų, t. y. sukurti teoriją, istoriją, metodologiją ir organizavimo struktūrines dalis.

Kaip jau minėta, dalį brandžiausių rezultatų – sąvokas, pripažintas pasaulio mastu, Bredfordo dėsnį, jo atskleidimo metodus ir nemažai kitų idėjų informatika perėmė iš dokumentacijos mokslo. Nuo 1948 iki 1976 metų buvo sukurta darni informatikos sąvokų sistema. Jai įvairiai plėtojantis į ją įtrauktos tokios sąvokos kaip informacijos vartotojas, informacijos poreikis, relevantumas, pertinentumas, informacijos kanalas, informacijos srautas, informacijos barjeras ir t. t. Tiriant mokslinės informacijos srautus atskleisti nauji dėsningumai – mokslinės informacijos augimo eksponentė (1956 m.) ir mokslinės informacijos senėjimo dėsnis (1961 m.); sukurta informatikos metodologija, moksliskai pagrįstas informacinis požiūris, paaiškinantis daugelį mokslo reiškinių, siejančių informatiką su kitomis mokslo šakomis, ir t. t. Buvusios TSRS informatikos laimėjimai pripažinti daugelyje pasaulio šalių, populiariu tapo ir pats terminas. Bet mokslas tuo ir įdomus, kad jis kinta, tobulėja.

1976 metais Leningrado kultūros instituto mokslininkai, vadovaujami A. Sokolovo, pasiūlė naują socialinės informatikos koncepciją [3]. Pagrindinė šios koncepcijos idėja: informacinio aptarnavimo metodai, sukurti informatikos kontekste, pasirodė tinkami ir kitoms socialinėms grupėms aprūpinti jas dominančia ne tik moksline, bet ir kitų rūšių informacija. Todėl tarsi savaime pradėjo formuotis informacinė veikla ir informacinės tarnybos kitose socialinės veiklos sri-

tyse – buitinio gyventojų aptarnavimo, komunalinio ūkio valdymo, ekonomikos, medicinos, sporte ir kitose. Atsirado monografijos, kur nagrinėjama tų sričių informacinės veiklos organizavimo patirtis – “Ekonominė informatika”, “Medicinos informatika”. A. Sokolovo nuomone, A. Michailovo, A. Čiomo ir R. Giliarevskio sukurta informatika tarp naujų šakinių informatikų irgi įgijo šakinės “mokslinės informatikos” statusą. Kadangi visos šakinės informatikos turi bendrų tyrimo objektų ir bendrų tobulintinių informacinio aptarnavimo metodų ir formų, procesų ir priemonių, racionalu ir tikslinga būtų kurti visų šakinių informatikų ir bibliotekininkystės bei bibliografijos mokslų rezultatus apibendrinančią mokslinę discipliną. Ji teiktų rekomendacijas, kaip gerinti visų socialinės veiklos sričių informacinį aptarnavimą. Tokia apibendrinama mokslinė disciplina, A. Sokolovo ir jo kolegų nuomone, turėtų tapti socialinė informatika. Socialinė informatika – tai bendras socialinio komunikacinio ciklo mokslinių disciplinų kompleksas, apibendrinantis jų rezultatus siekiant nustatyti socialinių informacinių procesų dėsningumus ir tobulinti visuomenės informacinį aptarnavimą [3, 18]. Trumpiau tariant, socialinė informatika – tai bendroji visuomenės informacinio aptarnavimo teorija [3, 32].

Naujoje monografijoje “Mokslinės komunikacijos ir informatika” A. Michailovas, A. Čiomas ir R. Giliarevskis paskelbė ir naują informatikos koncepciją, kur informatika buvo apibrėžta kaip “mokslinė disciplina, tirianti mokslinės informacijos struktūrą ir bendrąsias savybes bei visų komunikacijos procesų dėsningumus” [6, 395]. Taigi pakito informatikos dalykas. Juo tapo mokslinės informacijos struktūros ir jos bendrųjų savybių bei mokslinės komunikacijos dėsningumų nustatymas. Pakito ir vienas jos tyrimo objektų. Vietoje buvusio – mokslinės informacinės veiklos, naujosios informatikos tyrimo objektu tapo visi mokslinės komunikacijos procesai. Šitaip informatikos kompetencijos ribos buvo išplėstos. Į komunikacijos procesų struktūrą įtrauktos tokios dalys:

- tiesioginis mokslininkų ir specialistų dialogas apie jų atliekamus tyrimus;
- kolegų mokslinių laboratorijų ir mokslinių techninių parodų lankymas;
- mokslininkų pranešimai konferencijose ir kituose renginiuose;
- keitimasis preprintais, laiškais arba savo straipsnių kopijomis su kolegomis;

- mokslinių tyrimų rezultatų rengimas spaudai;
- redagavimo ir leidybos procesai;
- bibliotekinė, bibliografinė ir informacinė veikla;
- knygų prekyba;
- archyvinė veikla, apimanti mokslinius spaudinius ir rankraščius [6, 46].

Kodėl jau nusistovėjusi ir pradėta pripažinti pasaulyje informatikos koncepcija buvo jos pačios autorių pakeista nauja? Mokslo šakos svarbiausios paradigmos paprastai keičiamos tada, kai jos jau būna išsemtos, nebeatitinka mokslinio pažinimo lygmens, atsilieka nuo jo, tampa tos mokslo šakos raidos stabdžiu ir yra specialistų motyvuotai kritikuojamos. Kokia to priežastis?

Daugelio autorių nuomone, svarbiausioji ir lemtinga A. Michailovo, A. Čiorno ir R. Giliarevskio informatikos koncepcijos klaida buvo jų pasirinkta pozicija atsisakyti informatikos tyrimų programoje tirti konkretų mokslinės informacijos turinį, t. y. esminį dalyką, darantį ją unikalią, ypatingą ir išskirtiną iš kitų informacijos mokslų. Informatikos teorija prasilenkė su praktika, kur nuo pat mokslinės informacijos tarnybų įsikūrimo pradžios buvo analizuojamas visų mokslinių dokumentų turinys įvairiausiais aspektais ir rengiama naujos kokybės antrinė faktografinė ir apžvalginė informacija. Informatikos teorijoje atsisakius analitinės dalies, svarbiausios mokslinės informacinės veiklos praktikai, ši veikla neteko esminio turinio ir buvo sutapatinta su bibliografinė. Vėliau bibliografai pasisavino ir visus mokslinės analitinės veiklos rezultatus – referatus, tarp jų ir informatyviuosius, ekspresinformaciją, referatinius žurnalus, apžvalgas, ir taip sukūrė mokslinės informacinės veiklos ir informatikos nereikalingumo įvaizdį. Nuo tada prasidėjo visuotinis informacijos tarnybų buvusioje TSRS ir Lietuvoje naikinimas, jų funkcijas perduodant bibliotekoms, o jos, beje, iki šiol jų nevykdo.

Antra 1976 metų informatikos koncepcijos klaida – visų mokslinės komunikacijos procesų paskelbimas jos tyrimo objektu. Tokie procesai kaip mokslinių tyrimų rezultatų rengimas spaudai, jų recenzavimas, redagavimas ir leidyba, dialogai tarp mokslininkų ir t. t. sudaro bet kurios mokslo šakos integralinę dalį ir vieną iš mokslo sociologijos tyrimo objektų. Nepaisant A. Michailovo, A. Čiorno ir R. Giliarevskio pastangų pateisinti šią informatikos koncepciją jos tyrimo objekto kompleksišku, akvaizdu, kad ši koncepcija preten-

duoja į tikrojo mokslo statusą. Dėl to ši informatikos koncepcija sukėlė didžiulę neigiamą įvairių mokslo šakų autorių reakciją, atvedė informatikos mokslą į aklavietę ir pagaliau į jos paradigmos griūtį.

Tuo pat metu pradėjo sparčiai formuotis trečia informatikos koncepcija, atgaivinanti prancūziškos mašininės informatikos variantą (1962 m.), dar aktyviai remiamą kibernetikų (F. Temnikovas, 1963 m.) informatikos formavimosi pradžioje. Ši koncepcija nebuvo vienareikšmė, vienalytė, turėjo keletą variantų. Ukrainos M. Gluško-vo kibernetikos instituto mokslininkai A. Michalevičius ir J. Kanyginas produktyviai ir sėkmingai propagavo koncepciją, pagal kurią "informatika - tai kompleksinė mokslinė ir inžinierinė disciplina, tirianti visus automatizuotų informacijos sistemų kūrimo, projektavimo, vertinimo ir funkcionavimo aspektus, jų naudojimą ir įtaką įvairioms socialinės veiklos sritims" [7, 33]. Kitas kibernetikos specialistas, A. Dorodnicynas, teigė: "informatika - tai mokslas apie informacijos perdirbimą, naudojant skaičiavimo techniką, į kurią įeina techninės, programinės ir algoritminės priemonės" [8, 26]. Trečias mokslininkas - A. Jeršovas, ypač populiarus Lietuvoje, teigė: "informatika - tai fundamentalus gamtos mokslas, tiriantis informacijos apdorojimo ir perdavimo procesus" [9, 1]. Būtų galima išvardyti dar dešimt ir net daugiau informatikos koncepcijų, kurios iki šiol dar nėra nusistovėjusios, apie jas diskutuojama. Šios krypties mokslininkai dar nėra susitarę nei dėl vienareikšmio informatikos apibrėžimo, nei dėl praktinės veiklos sričių, nei dėl tyrimo objektų. Kol kas dar nesusiformavusi informatikos teorija, formuojasi sąvokų sistema. Tačiau, po didelių sėkmių automatizuojant informacijos procesus Japonijoje ir Amerikoje, o vėliau ir kitose išsivysčiusiose šalyse, ši koncepcija daugelio šalių mokslininkams tapo viliojanti. Šitai susiformavo objektyvus visuomenės poreikis kaip tik šiai praktinės veiklos sričiai ir jos teorijai. 1983 metais ji TSRS MA buvo pripažinta kaip prioritetinga ir pavadinta informatika, savarankiška praktinės veiklos ir mokslinių tyrinėjimų kryptimi. Toks stulbinantis sprendimas iš aukštos mokslo valdymo tribūnos, siekiant pakeisti objektyvius mokslo raidos dėsnius valdymo komandomis, įmanomas vienintelėje šalyje, buvusioje TSRS, pasirodė gana sėkmingas.

Informatikos krizė Rusijoje buvo įveikta, naujoji informatikos koncepcija rado palankią dirvą ir Lietuvoje.

Jau 1978 metais Vokietijos mokslininkai V. Grosas ir K. Fuks-Kitovskis, išanalizavę to meto informatikos teorinės minties būklę ir stebėdami jos pokyčius, remdamiesi T. Kuno mokslo revoliucijų teorija, priėjo prie išvados, kad jau tuo metu informatika buvo atsidūrusi revoliucinėje savo raidos fazėje: susiformavo dvi tarpusavyje konkuruojančios, viena kitai oponuojančios, bet ir glaudžiai tarpusavyje susijusios informatikos koncepcijos. Viena iš jų apima visas socialinės informatikos koncepcijas, kita remiasi skaičiavimo technikos panaudojimu ir automatizuotu informacijos apdorojimu. Tokia pati prieštara vyksta ir žemesniame informatikos tyrimo objekto – informacijos lygmenyje. Vienos koncepcijos šalininkai ją laiko masinės komunikacijos (žurnalistikos) tyrimo objektu, kitos – statistinės ryšio teorijos (informacijos perdavimo teorijos) tyrimo objektu. Nuo to, kaip pakryps tolesni informatikos tyrinėjimai, priklausys jos statusas, vieta mokslų sistemoje ir kuriuo iš mokslų – technikos ar socialiniu – ji taps. Autorių nuomone, po šio revoliucinio raidos etapo informatika turi pereiti į “normalaus mokslo”, jungiančio abiejų informatikos koncepcijų svarbiausius teorinius rezultatus, statusą [2]. “Normaliu mokslu” T. Kunas vadino tokį, kurio vieną ar keletą svarbiausių teorinių rezultatų pripažįsta kaip teorinį pamatą ir pagrindinį principą naujoms problemoms kelti ir spręsti daugelis tos mokslo šakos specialistų [10].

Bet kurios mokslo šakos revoliucinės raidos raišką nulemia objektyvi konkretaus laikotarpio visuomenės istorinė praktika. 1985–1987 metais atrodė, kad informacinių procesų automatizavimas ir socialinės informatikos koncepcijos yra vieno medžio, informacijos mokslo, šakos ir nurimus aistroms bei emocijoms jas bus galima suderinti jų šalininkams atradus ir nutiesus geranoriškus teorinius tiltelius, jungiančius abi mokslines kryptis [11]. Tikėtasi, kad informatika, sutaikiusi abi konfrontuojančias kryptis ir praturtėjusi geriausiais abiejų krypčių mokslininkų sukurtais rezultatais, taps normaliu mokslu su bendrai pripažintais tyrimo objektais. Kada tai įvyks, priklausys nuo pačių mokslininkų sąžiningumo, jų pastangų greičiau surasti objektyvią tiesą [1].

Naują perspektyvią paradigmą, jungiančią abi informatikos koncepcijas, suformavo V. Gotas, E. Semeniukas bei A. Ursulas ir paskelbė straipsnyje “Informatika, jos socialinis vaidmuo ir filosofinės metodologijos problemos” (1985) [12]. Ten akcentuojama objektyvi

būtinybė sukurti apibendrinamąjį informacijos mokslą, jungiantį visų krypčių informacijos mokslo laimėjimus. Autorių numone, toks apibendrinamasis mokslas turėtų vadintis informologija (mokslas apie informaciją). Pagrindinis jos tyrimo objektas būtų informacija, dalykas - informacijos esmės, jos pagrindinių savybių, įvairių informacinių reiškinių, dėsnių ir dėsningumų atskleidimas. Informatiką tuo atveju reikėtų suprasti kaip informologijos sudėtinę dalį, susijusią su informacijos mašininio apdorojimu, perdavimu ir panaudojimu [12, 14].

Idėja suvienyti abi informacijos mokslo koncepcijas kol kas plačiau mokslininkų pripažinimo nesulaukė. Tačiau ji jau pradėjo formotis. Informologijos sąvoka jau turi kelių dešimtmečių istoriją. 1962 metais akademikas A. Charkevičius laiške A. Michailovui pirmą kartą pasiūlė "informologijos" sąvoką kaip informatikos sinonimą. A. Michailovui, A. Čiomui ir R. Giliarevskui prioritetą atidavus "informatikos" sąvokai ir šitaip pavadinus jų sukurtą mokslinę discipliną bei monografiją "Informatikos pagrindai", informologijos terminą A. Charkevičiaus mokinys V. Siforovas pasirinko vienai iš ryšių teorijos krypčių. Informologija jis pavadino mokslo šaką, tiriančią bendriausius visų rūšių informacijos mašininio apdorojimo, perdirbimo, paskirstymo ir perdavimo dėsningumus [13]. Užsibrėžta buvo daug, tačiau jokių dėsningumų atskleista nebuvo. Po penkerių metų V. Siforovas šio termino atsisakė ir savo mokslinę kryptį pavadino informatika [14].

Lietuvai tapus nepriklausoma, atidarius sienas ir Vakarų šalims remiant Lietuvą kompiuteriais, pradėtos kurti bendros su užsienio firmomis kompiuteriais prekiaujančios įstaigos. Dominuoja taikomosios informatikos kryptis, susijusi su kompiuterių naudojimu ir jų teikiams galimybėms visoms socialinės veiklos sferoms. Šiuo metu ši kryptis labiausiai tenkina ir praktinius visuomenės poreikius. Todėl jos tyrinėjimai skatintini ir remtini.

Tačiau naujoji informatikos paradigma neapima ir nesprenžia daugelio teorinių problemų, kurios buvo sprendžiamos informatikos kontekste. Visų pirma už jos tyrimo ribų liko pats informacijos fenomenas, jos prigimtis, struktūra, savybės, jos įvairių rūšių ypatybės, informacijos srauto kiekybinės ir kokybinės charakteristikų analizė, informacinio aptarnavimo metodų ir formų tobulinimo, informacijos poreikių struktūros bei savybių tyrimo ir kiti klausimai.

Vilniaus universitetas atliko drąsų eksperimentą: Komunikacijos fakulteto bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybės moky-

mo bazėje įvesta nauja – informologų specialybė, pradėtas dėstyti “Informologijos įvadas” bei papildomi mokymo kursai “Informacinis marketingas”, “Informacinis menedžmentas” ir kita.

Revoliucinės mokslo raidos etapu (mokslo ir mokslinės techninės revoliucijos laikotarpiais) visose mokslo šakose buvo siekiama intensyvinti mokslo tiriamąją veiklą kuriant naujas informacinio aptarnavimo struktūras, o šiuo metu, mokslui perėjus į palyginti ramų evoliucinės raidos etapą, orientuojamasi į mokslininkų savitarną, naudojant kompiuterius.

Taigi sukurta nauja praktinė informacinės veiklos paradigma, lemianti ir jos teorijos raidos kryptį. Pagrindine tyrimų kryptimi tampa esamų informacijos resursų naudojimo ir valdymo optimizacija.

Informologija šiuo metu suprantama kaip mokslas apie informaciją, jos prigimtį, struktūrą ir savybes bei informacinių resursų naudojimo ir valdymo optimizacijos galimybes.

Jos tyrimo objektai – visų rūšių informacija, informaciniai resursai. Dalykas – informacinės veiklos tobulinimas gerinant jos informacinių resursų valdymą bei organizavimą, atsižvelgiant į visuomeninės praktikos poreikius ir informacijos bei jos srauto dėsnius ir dėsningumus.

Informologijos teorinė bazė perimta iš ankstesnių informacijos mokslo raidos etapų – dokumentacijos ir informatikos – svarbiausių teorinių rezultatų. Tai sąvokos, dėsniai ir dėsningumai, tyrimo metodai ir kita, jų permąstymas naujame praktikos kontekste, naujų sąvokų kūrimas ir dėsnų paieška. Taip bus realizuojamas objektyvus mokslo dėsningumas – idėjų perdavimas iš kartos į kartą, suprantamas kaip būtinas genetinis abiejų mokslo paradigmu ryšys joms plečiantis ir tobulėjant. Naujoje bet kurio mokslo paradigmoje visuomet lieka ir turi likti ankstesnės paradigmos elementų [10, 20].

LITERATŪRA

1. Voverienė O. Informatika ... Kas tai? // Tarybinis mokytojas. – 1987. – Saus. 7.
2. Gross B., Fuchs-Kitowski K. Theorien Dynamik und die Entwicklung der Informatik // Informatik. – 1978. – J. 25. – N 26. – S. 42-47.
3. Основные проблемы информатики и библиотечно-библиографическая работа / Под ред. А. В. Соколова. – Л., 1976. – 319 с.
4. Ползович И. 300-летию реферативного журнала по естественным наукам // Научно-техническая информация. – 1965. – Но 10. – С. 8-10.
5. Введенский Н. Вопрос о рефератах на конференциях АСЛИБ // Техническая информация: Методика и практика. – 1932. – Но 7. – С. 64-67.

6. Михайлов А. И., Чёрный А. И., Гиляревский Р. С. Научные коммуникации и информатика. – М.: Наука, 1976. – 435 с.

7. Михалевиц В. С., Каныгин Ю. М. и др. Информатика. – Киев: Укр. АН, 1983. – 45 с.

8. Дородницын А. А. Информатика: предмет и задачи // Природа. – 1985. – Но 2. – С. 26–29.

9. Ершов А. П. О предмете информатики // Вестник АН СССР. – 1984. – Но 2. – С. 113.

10. Кун Т. Структура научных революций. – М.: Наука, 1977. – 354 с.

11. Воверене О. Проблемы преподавания информатики в вузах // Совершенствование системы подготовки и повышения квалификации информационных работников: Тез. докл. 4-го Всесоюзн. совещания. – М., 1985. – С. 184–187.

12. Готт В. С., Семенов Э. П., Урсул А. Д. Информатика: социальная роль и философско-методологические проблемы // Вестник МГУ: Философские науки. – 1985. – Но 4. – С. 13–26.

13. Сифоров В. И. Информология и научно-технический прогресс // Кибернетика и диалектика. – М., 1978. – С. 113–115.

14. Сифоров В. И. Наука об информации и её проблемы // Международный форум по информации и документации. – 1983. – Т. 8. – Но 1. – С. 17–21.

Iteikta 1995 m. balandžio mėn.

INFORMOLOGY. IT'S RELATIONSHIP AND INTERACTION WITH DOCUMENTATION SCIENCE AND INFORMATICS

Summary

In the article is given a short review of development of information science since the end of the 19th century till now. On the first stage of development – the theory of information science was created by Paul Otlet and Henry Lafontaine as Documentation science.

In the period of scientific-technical revolution information science has got new life and new paradigm. In the USSR it was developing as informatics scientific discipline, and in the West as Information Science. In it's frame two main trends had formed: one of them was oriented to researches of social phenomenon of information science, the other – on the machinery forms and methods of transformation and transmission of information. From this moment had begun the revolutionary development of information science in the result of which new paradigm – informology has appeared. Informology – it is a new scientific discipline of information science, which investigates the nature, structure and characteristics of information and it's resources in order to create new optimal ways and methods of their managing and using.